

Publikaci uzavírá řada rejstříků a soupis obrazových příloh.

Edice i překlad akcentují věcnou stránku textu, z hlediska filologického proto chybí podrobnější komentář k výsledné podobě latinského textu (informace na s. 177 obsahuje pouze oznámení, že editoři převzali Willisovu teubnerskou edici, do které přijali emendace z pozdějších let). Toto určité omezení je ovšem bohatě vyváжено podrobností a hloubkou historickofilozofického komentáře i důkladností úvodní a přílohové studie.

Katarina Petrovičová

Ninth International Symposium on Ancient Greek Drama. Cyprus, 2006, 384 stran. ISBN 978–9963–9164–4–3.

V tomto fakultním *Sborníku* jsme již několikrát referovali o kyperských mezinárodních sympozích věnovaných antickému dramatu (srov. např. N 11, s. 130nn.); sympozia se konají pravidelně každým druhým rokem na začátku září v lokalitě Droushia, rozprostírající se nad Pafem, a jsou tam zváni klasičtí filologové, divadelní vědci, příp. režiséři a dramaturgové zabývající se problematikou uvádění antických divadelních her v současnosti.

9. symposium se konalo 2.–4. září 2006 a bylo zaměřeno na vztah řeckého antického dramatu a historie. Bylo organizováno kyperským institutem Centre of the International Theatre Institute, v jehož čele stojí filolog a dramatik prof. Christakis Georgiou, celá akce nalezla i tentokrát podporu kyperského ministerstva pro vzdělání a kulturu (zahájení se zúčastnil sám ministr).

Publikace, která vzešla ze zmíněného sympozia, má opět dvojjazyčnou podobu (s. 1–199 v novořečtině; 201–384 v angličtině — dále uvádím stránky příspěvků jen v anglické podobě). Celkem bylo předneseno 14 referátů: Řecko 4, Kypr 2, Belgie 2, Austrálie 1, Česká republika 1, Egypt 1, Francie 1, Itálie 1, USA 1. Konference ukázala, že k současné či nedávno minulé historii antického Řecka měla co říci nejen komedie, ale především tragédie (srov. k této otázce některými českými badateli kritizované Canforovo pojetí řecké tragédie). Komedií se z tohoto aspektu zabýval Australan M. Ewans, který se soustředil na Aristofanovy komedie *Lýsistraté*, *Ženy o Thesmoforiích* a *Žáby* (235–248), zatímco tragédii bylo věnováno hned 10 referátů. Nepřekvapí přitom, že nejvíce příspěvků se týkalo Eurípida. Na jeho tragédie se soustředilo 5 referátů: D. Bartoňková hovořila o pojetí otroků a barbarů v Euripidových tragédiích (291–300), Costas E. Hadjistephanou o „patologii“ války v Euripidově tragédii *Hekabé* (301–310), G. Mikellis (332–341) „o strachu“ v *Médeii*, E. Chandriotis o střetnutí mezi Euripidem a Thúkýdidem a „sicilské výpravě“ (364–373). Sem bychom mohli zařadit i příspěvek pařížské profesorky řeckého původu S. Georgoudiové, která analyzuje dionýsovskou problematiku v souvislostech s moderními teoriemi, a hodně se přitom opírá o Euripidovu tragédii *Bakchantky* (342–351). Aischyla analyzovali 2 badatelé: F. Decreus z Ghentu si v obsáhlé studii všímá Aischylových *Peršanů* (249–274) a H. Baconicola se zabývá étosem nepřátel od Aischyla po Hérodota (211–222). Na postavu *Antigony*, *Klytaiměstry* a *Médeie* se soustředila při svých úvahách o „úpadku intelektuální paměti“ (311–322) ve své značně aktualizované přednášce Ch. Stalpaertová. Obecněji byla zaměřena přednáška o tragickém smyslu života od významného amerického teatrologa německého původu Heinze-Uwe Hause (223–234), který se při svých úvahách umně a nenásilně dostává od antiky (mimo jiné ukazuje, kolik materiálu a forem nám antika poskytuje) až k produkci minulého století (dokonce se zamýšlí i nad gestapem, KGB, akcemi Američanů aj.). Šířeji pojatý byl příspěvek o mytickém povědomí a vědomé mytizaci při posthistorické studii tragédie, jehož autorem byl Th. Grammatas z univerzity v Athenách (275–290). Převážně na situaci v současné tragédii se zaměřil Ital F. Tolledi, který se — vycházející z Vernanta a Vidala-Naqueta — spíše v obecné rovině zamýšlí nad sociálním dramatem (323–331). Významný egyptský klasický filolog z univerzity v Káhiře Ahmed Etman zajímavě referoval o jiném aspektu řeckých tragédií, totiž o dialogu mezi kulturami (352–363). Konečně N. Zanolopoulos z Kypru, odborník na antickou hudbu, velmi zaujal

svým příspěvkem o hudebních nástrojích v antickém řeckém dramatu; k názornosti nepochybně přispěla řada diapozitivů, které jsou v knize publikovány (374–384).

Pokusili jsme se na tomto místě přiblížit čtenáři alespoň přehled jednotlivých příspěvků a ukázat, že kyperská sympozia, která si získala mezi odbornou veřejností velmi dobré renomé, nám mají stále co říci. Všem organizátorům, v čele s neúnavným prof. N. Shiafkalisem, bychom chtěli všele poděkovat a blahopřát.

Daša Bartoňková

LA PENNA, ANTONIO. *La cultura letteraria a Roma*. Roma — Bari: Biblioteca Universale Laterza, 2006, 288 stran. ISBN 88–420–7724–0.

Třebaže také v Itálii výuka klasických jazyků pomalu ztrácí své někdejší výsadní postavení, existuje zde, jak dobře víme, celá řada kvalitních učebnic dějin řecké i římské literatury, která stále roste. Patří sem bezesporu také dějiny římské literatury od předního klasického filologa Antonia La Penny, který působil na univerzitě ve Florencii, v Pise i na Scuola Normale Superiore v Pise. Z La Pennových prací uvedme např. monografie o Sallustiovi, Horatiovi, Propertiovi či Vergiliovi.

V r. 1986 vyšla v nakladatelství Laterza jeho znamenitá kniha „La cultura letteraria a Roma“ a v r. 2006 pak stejné nakladatelství publikovalo nové, revidované a doplněné vydání této užitečné publikace — první vydání bylo brzy rozebrané — na které bychom chtěli na tomto místě upozornit. Vzhledem k tomu, že jde, jak o tom budeme ještě hovořit, o jakési „stručné“ dějiny římské literatury určené širšímu okruhu univerzitních studentů, oceňujeme obzvláště značné rozšíření bibliografických údajů, zahrnující informace o nových studiích ke všem literárním druhům římské literatury (srov. s. 207–273 *petit.*). Ovšem již samotné srovnání počtu stran La Pennovy příručky např. s Dějinami římské literatury od G. B. Conta (288 stran proti 711) nám hodně napovídá. Zhušnění výkladu, podaného s erudicí a přitom poutavě, však přitom neznamená, že by se autor vyhýbal problémovým otázkám.

La Penna probírá římskou literaturu v podstatě podle jednotlivých literárních druhů, v 1. kap. (3–10) se ovšem zamýšlí nad „prehistorií“ římské literatury a v pasáži o řecko-římských kontaktech se dostává k úvahám o případném vlivu mykénské kultury v 13.–12. stol. př. n. l., s jistotou však počítá s řeckými vlivy na římskou kulturu až od 8. stol. př. n. l. Kap. 2. (11–14) je věnována problémům spojeným s periodizací římské literatury; autor připouští možnost rozdílných periodizací, a to zvláště v období po Tacitovi a Iuvenalovi.

Počínaje kap. 3. je už výklad věnován jednotlivým literárním druhům probíraným s ohledem na časovou posloupnost; závěrečné kapitoly se pak zabývají pohanskou i křesťanskou literaturou v období Augustina. Z hlediska věcného i metodologického chci upozornit na kap. 21. (149–157) o krizi římského impéria a literární kultuře (La Penna nesouhlasí úplně s těmi badateli, kteří tu hovoří o kulturní „dekadenci“, či dokonce o „sterilitě“) nebo na kap. 24. (191–193), v níž autor řeší otázku, kdy antická latinská literatura končila (on sám toto datum spatřuje až na konci 7. stol. v Hispánii).

Čtenář La Pennovy publikace „La cultura letteraria a Roma“ nabude samozřejmě řadu faktografických znalostí, věcné údaje jsou však vždy předkládány s poučením o vývoji společensko-politickém i s ním souvisejícím rozvojem jednotlivých literárních druhů a žánrů, a jak jsme již naznačili, autor se nevyhýbá ani úvahám nad otázkami doposud nedořešenými. Kniha se tak stává nejen pro specialisty, ale především pro širší okruh zájemců, vynikajícím průvodcem literaturou, jež spolu s literaturou řeckou stála u zrodu literatury evropské.

Daša Bartoňková